

Rola rodziców w wychowaniu religijnym dziecka

1. Istota wychowania religijnego

W realiach współczesnego świata na kształtowanie osobowości dziecka, jego system wartości, stosunek do ludzi i religii znaczący wpływ mają rodzice oraz wychowanie religijne. W obecnych warunkach nie jest łatwym zadaniem wychowanie w duchu chrześcijańskim. Wobec tego stanowi ono wielkie wyzwanie dla współczesnych rodzin. Spełniając rodzicielskie powołanie i obowiązek należy pamiętać o istnieniu Boga i wielbieniu Go w życiu codziennym. Rodzice dający wzór żywej wiary są prawdziwym przykładem chrześcijańskim dla młodego człowieka. Podczas chrztu świętego dziecka matka i ojciec nakładają na siebie obowiązek przygotowania go do życia w wierze. Zgodnie ze słowami Papieża Jana Pawła II: „przynosząc kiedyś Wasze dzieci do chrztu, zobowiązaliście się do wychowania ich w wierze Kościoła i w miłości do Boga”.¹

Wychowanie religijne rozumiane jest, jako proces „wspomagania dziecka w urzeczywistnianiu wartości religijnych, by można było powiedzieć – oto osoba religijna, tzn. wierząca w Boga i żyjąca z prawdami wiary”.² Podstawowy cel wspomnianego wychowania ogniskuje się na dążeniu do bliskości z Bogiem i wspieraniu dziecka, by uczyło się zachowania pokory w swoim zachowaniu, które ma być zgodne z dziesięcioma przykazaniami. W życiu osoby wierzącej Bóg powinien zajmować najważniejsze miejsce. Kolejnym

celem wychowania religijnego jest wprowadzenie dziecka do wspólnoty Kościelnej, a także odpowiednie odnoszenie się do symboli religijnych oraz naśladowanie w swoim życiu Chrystusa.

Fundamentem wychowania religijnego jest atmosfera panująca w domu. Podążając za Beata Nadolną, „dom rodzinny jest nie tylko miejscem, ale przede wszystkim komunią osób. Można zmienić miejsce zamieszkania, a dom pozostanie”.³ Pierwsza relacja dziecka z Bogiem tworzy się na przykładzie kontaktu z bliskimi ludźmi. Sposób postrzegania Stwórcy kształtuje się na podstawie wzoru wytworzonego przez rodziców. Na skuteczność procesu wychowania znacząco wpływa ich postępowanie, które potwierdza wypowiedziane słowa i daje przykład chrześcijańskiego życia.

2. Zadania matki i ojca

Rodzice, jako pierwsi nauczyciele swojego dziecka powinni stwarzać w domu przyjazną atmosferę zbudowaną na wzajemnym zaufaniu i serdeczności. Taki klimat wychowawczy sprzyja tworzeniu się bliskich relacji i silnej więzi emocjonalnej pomiędzy domownikami. Szczere rozmowy przekazujące przykłady wiary powinny być priorytetem w rodzinie katolickiej. Ważne jest, by dorośli przekazywali dobre wartości dziecku, wprowadzali je do społeczności Kościoła oraz wzbudzali w nim potrzebę kontaktu z Bogiem.

¹ Homilia Ojca Świętego Jana Pawła II, Zakopane, 7 czerwca 1997 r.

² P. Mazur, *Ku wartościom religijnym*, „Wychowawca” 2009, nr 1, s. 5.

³ B. Nadolna, *Wychowanie religijne małego dziecka*, Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2011, s. 24-25.

Matka i ojciec są nie tylko rodzicami fizycznymi dla dziecka, ze względu na fakt przekazania życia, lecz są również duchowymi rodzicami. Zatem powinni z zaangażowaniem wypełniać swoją misję, ukazując dziecku prawdy wiary w Chrystusa. Zadaniem rodziców jest nie tylko zapewnienie dziecku dóbr materialnych, ale też spędzanie z nim czasu wolnego, zainteresowanie jego sprawami. „Dziecko poznaje Boga Ojca przez ziemskie ojcostwo swego taty i macierzyństwo mamy, jeśli rodzice postępują konsekwentnie, jeśli ukazują mu świat wartości i jednością działania wychowawcze”.⁴

Pierwsi katecheci dziecka – rodzice – są dla niego autorytetem, który wierne naśladuje. Słowa wypowiedziane przez nich mają dla najmłodszych największą wartość. Jednakże słowa te powinny być poparte czynami, codziennym postępowaniem. Konieczne jest to, gdyż dziecko wówczas nabiera przekonania, że to co słyszy jest ważne i prawdziwe. Rodzice przybierający właściwą postawę wychowawczą modlą się wraz z dzieckiem i uczęszczają z nim na Msze Święte. Świadczy to o ich odpowiedzialnym podejściu do tego, co chcą przekazać dziecku. Natomiast niewłaściwe byłoby zachowanie narzucające mu, by samo chodziło do Kościoła i odmawiało pacierz podczas, gdy rodzice tego nie robią.

Dodatkową radość sprawia wspólna modlitwa, która scala skupioną na niej rodzinę i nadaje w oczach Stwócy szczególną wartość. Podążając

za słowami Jezusa: „gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich”.⁵ Dziecko podążając za przykładem rodziców widzi w Nim swojego przyjaciela, którego obdarza bezgraniczną miłością i ma świadomość, że Bóg je kocha. Dzięki miłości Stwórcy kształtuje się jego sumienie i możliwość odróżnienia dobra od zła. Zadaniem rodziców jest ukazanie dziecku sposobów, w jakie można się modlić i za pomocą jakich przykładowych treści. Powinni oni uczyć je pacierza i praktykować codzienne wspólne odmawianie go, ze skupieniem, w ciszy i bez pośpiechu. Nie można doprowadzić do tego, by rozmowa z Bogiem stała się mechaniczną recytacją. Warto pozwolić dziecku na ułożenie własnej modlitwy, np. w formie krótkiego wiersza, by wiedziało, że może autentycznie rozmawiać z Ojcem Niebieskim również swoimi słowami, by łatwiej wyrazić to co czuje. Wówczas modlitwa stanie się czymś naturalnym w życiu. Powszechnie wiadomo, iż zazwyczaj rano i wieczorem chrześcijanin modli się. Jednakże nie należy zapominać o zwróceniu się do Boga przed rozpoczęciem posiłku poprzez uczynienie znaku krzyża. W modlitwie często ludzie proszą Pana o pomyślenie rozwiązanie spraw i o wiele innych rzeczy. Rozmowa z Bogiem nie powinna mieć wyłącznie błagalnego charakteru, ale i dziękczynny.

W poniższej tabeli 1. zaprezentowano przykładowe modlitwy oraz ukazano ich wpływ na dziecko.

⁴ Tamże, s. 18.

⁵ Mt 18,20.

Tabela 1. Przykładowe modlitwy i ich wpływ na dziecko.

Modlitwa	Wpływ na dziecko
uwielbienia	• Czuje ono potrzebę wielbienia Boga i dialogu z Nim.
dziękczynienia	• Jest wdzięczne Stwórcy za otrzymane dary.
błagalna	• Dziecko ufa Bogu, szanuje Jego wolę i kieruje. do Niego swoje prośby, wie, że zostanie wysłuchane.
poranna	• Przygotowuje dziecko do rozpoczęcia dnia i wprawia w radosny nastrój; wzmacnia; pomaga zachować czystość. • Sprawia, że dziecko czuje obecność Boga przez cały czas.
wieczorna	• Pozwala na wspomnienie przyjemnych chwil i przedłużenie ich. • Pomaga rozwiązać nieporozumienia i pozbyć się złych myśli. • Ułatwia wyrażanie obaw i lęków; umożliwia wyciszenie przed snem. • Pozwala przemyśleć niepowodzenia i przezwycięzać je. • Możliwość dokonania rachunku sumienia.
spontaniczna	• Prowadzi do radości. • Umożliwia zwrócenie się do Boga w każdej chwili.
wstawiennicza	• Dziecko zwraca uwagę na potrzeby drugiego człowieka modląc się w jego intencji. • Czuje potrzebę pomagania innym; staje się empatyczne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: J. B. Geddes, *Jak uczyć dziecko modlitwy*, Wyd. WAM, Kraków 2004

„Modlitwy pomagają w budowaniu ciepłych stosunków między dziećmi i rodzicami. Mogą stać się środkiem wiodącym do otwarcia i dojrzewania dziecięcego serca i umysłu oraz duchowych horyzontów”.⁶ Modlitwa jest niezwykle ważna i pomocna w życiu człowieka. W każdej rodzinie chrześcijańskiej powinno się ją wspólnie praktykować.

Już od najmłodszych lat dziecko należy wprowadzać do wspólnoty Kościoła. Odbyna się to między innymi poprzez wspólne uczestniczenie we Mszy Świętej i przyjmowanie Ciała Chrystusa do swojego serca w trakcie komunii świętej. Rodzice podczas liturgii nie powinni mieć „zamkniętych ust”, tzn. winni śpiewać razem z innymi wiernymi pieśni religijne, odpowiadać

⁶ J. B. Geddes, *Jak uczyć dziecko modlitwy*, Wyd. WAM, Kraków 2004, s. 13.

na słowa księdza, uważnie słuchać Słowa Bożego i przyklękać przed Świętym wizerunkiem. Takim zachowaniem dają dziecku świadectwo żywej wiary. Bowiem nie chodzą do Kościoła z przyzwyczajenia, mechanicznie, ale czują taką wewnętrzną potrzebę i chęć zjednoczenia się z Bogiem. Inicjacja młodego człowieka do życia w społeczności wyznaniowej może odbywać się poprzez zmobilizowanie dziecka do aktywnej posługi, jako ministrant lub członek scholii. Dziewczynki mogą zapisać się do sypania kwiatów w trakcie uroczystości. Dla dziecka pełnienie takich funkcji jest bardzo ważne, ponieważ czuje się ono potrzebne i zauważa, że robi coś na chwałę Bożą. Ważne jest wybranie godnego ubioru przysiadając do Kościoła, co świadczy o poszanowaniu Domu Bożego.

W kontaktach interpersonalnych nie może zabraknąć rozmów o wierze. „Dzieci uczą się dzięki własnemu samodzielnemu procesowi myślowemu oraz poprzez dialog z ludźmi wierzącymi, że Bóg nie jest gdzieś na marginesie życia, lecz w centrum egzystencji ludzkiej, że bez Niego nie moglibyśmy istnieć”⁷. Dzieciństwo jest okresem, w którym młody człowiek jest niezwykle ciekawy i zadaje mnóstwo pytań. Warto dać mu okazję do przedstawienia sposobu myślenia i wysłuchanie go. Wówczas dorośli mogą poznać jego wyobrażenia na dany temat. Trzeba dowiedzieć się, czy zrozumiało kazanie w Kościele, a także zadawać pytania dotyczące przeczytanej książki religijnej. W celu przekazywania dziecku prawd Bożych oboje rodziców powinno pogłębiać swoją wiedzę studiując Pismo Święte i przeglądając prasę religijną. Dzięki temu będą w stanie udzielać mu dokładniejszych odpowiedzi. Warto rozbudzać dalszą

ciekawość dziecka na tematy religijne opowiadając mu historie Świętych, a także czytając wspólnie książki katolickie. Ważne jest, by język był dla dziecka zrozumiały, a pojawiające się nowe słowa wyjaśniane. Wiedząc, że można uczynić znak krzyża na czoło dziecka. „Rodzice powinni wychowywać dzieci ucząc je poszukiwania sensu życia, odwołując się w rozmowach do życia wiecznego”⁸.

Wychowanie religijne znajduje swoje korzenie w domu rodzinnym, a podtrzymywane jest w szkole. Dobrym pomysłem jest posłanie dziecka do szkoły katolickiej, w której będzie ono mogło dowiedzieć się jeszcze więcej o Bogu. Poza tym pozna rówieśników pochodzących z rodzin chrześcijańskich, z którymi chętnie podzieli się swoimi spostrzeżeniami. We wspomnianych szkołach mogą powstawać Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży. Organizują one różne przedsięwzięcia religijne, a także śpiewają pieśni religijne i w różne sposoby wielbą Boga.

3. Miłość rodzicielska

Dziecko doświadczające miłości rodzicielskiej może w pewnym stopniu łatwiej zrozumieć prawdy Boże i łaskawość Stwórcy. „Wychowanie religijne musi być wychowaniem do miłości. Jego podstawę stanowi kształtowanie uczuć dzieci przede wszystkim w rodzinie. Od rodziców dzieci uczą się, jak okazywać i wyrażać miłość wobec innych ludzi i Boga”⁹.

Siostra Urszula Klusek zwraca szczególną uwagę na znaczenie miłości w życiu rodzinnym: „macierzyństwo i ojcostwo potwierdza miłość małżeńską, a miłość małżeńska rodzi miłość macierzyńską i ojcowską”¹⁰. Zatem oboje rodziców powinno pielęgnować

⁷ A. Biesinger, *Jak rozmawiać z dzieckiem o Bogu?*, Wyd. WAM, Kraków 1998, s. 26.

⁸ N. de Martini, *Wychowanie jest piękne*, Wydawnictwo salezjańskie, Warszawa 1996, s. 27.

⁹ A. Antas, E. Brodacka-Adamowicz, *Dziedziny wychowania*, Wyd. AP, Siedlce 2009, s. 117.

¹⁰ U. Klusek, *Miłość rodzi miłość*, „Wychowawca” 2010, nr 3, s. 9.

swoj związek i dotrzymywać złożonej przed ołtarzem przysięgi, a także wzajemnie wspierać się w rolach rodzinnych. Niewątpliwie stanie się to przyczyną szczęścia dziecka i będzie stanowiło dla niego wspieranie przykład umiłowania drugiego człowieka. Nie wolno zapominać o tym, że nic nie może zastąpić rodzicielskiej miłości, gdyż jest to niepowtarzalne uczucie. Wanda Półtawska wskazuje, iż „są pary małżeńskie, które przeżywają wielką przygodę miłości prawdziwej, którą pragną uwiecznić w swoich dzieciach – są ludzie, którzy się wzajemnie cenią naprawdę jak skarb, a każde dziecko przyjmują jak dar z nieba”.¹¹ Dziecko jest owocem i dopełnieniem uczucia łączącego rodziców, dlatego jego istnienie wyzwala w nich ogromną radość.

Ważną sprawą jest atmosfera panująca w rodzinie. Dom to miejsce, do którego chętnie się powraca, ponieważ to bezpieczna przystań. Rodzice powinni tworzyć klimat wzajemnego zaufania i szacunku oraz bliskiej więzi z dzieckiem, by wiedziało, że może się do nich zwrócić ze swoim problemem. Ognisko domowe winno kojarzyć się z miłością, ciepłem i radością. Matka i ojciec mają opiekować się rodziną, dbać o nią. Ważne jest okazywanie dziecku uczuć poprzez przytulenie czy pogłaskanie po głowie. Gdy dziecko się uśmiecha jest to dowodem tego, iż rodzice zapewniają mu to czego pragnie, czyli szczęście i miłość. Do budowania pozytywnej relacji konieczna jest akceptacja dziecka takim, jakie jest. Rodzic powinien cieszyć się z sukcesów swojej pociechy, ale również nie karcić za niepowodzenia. Istotne jest wspieranie dziecka

i ukazywanie mu właściwej drogi. Dziecko trzeba kochać nie za uzyskane osiągnięcia, lecz za to, że pojawiło się na świecie. Do prawidłowego rozwoju – tak samo jak powietrze – niezbędna jest bezwarunkowa miłość, która wpływa na całe późniejsze życie.

4. Cechy dobrej matki i dobrego ojca

W dzisiejszych czasach nie łatwo sprostać wymaganiom, jakie stawiane są rodzicom. Często wiele wysiłku i trudu trzeba włożyć w wychowanie młodego człowieka.

Matka pełni niezwykle ważną rolę w życiu dziecka, która nieco różni się od funkcji ojca. „Matka jest tą obejmującą, obecną, dającą poczucie bezpieczeństwa, wiecznie opiekującą się. To pewność, zaufanie, pocieszenie. Ona pierwsza towarzyszy dziecku, otacza swoją troską”.¹² Przez dziewięć miesięcy nosi nowe życie pod swoim sercem, by w bólu towarzyszącym porodowi zrodzić swoją pociechę. Wiąż matki z dzieckiem jest nadzwyczajna i niezastąpiona.

Natomiast ojciec powinien przez cały czas oczekiwania na dziecko towarzyszyć swojej żonie. Sprzyja to wytworzeniu się pozytywnego nastawienia do ich wspólnej latorośli, a także przygotowuje do ojcostwa. Zatem ojciec „jest połączony z dzieckiem innymi więzami niż matka. To powaga i władza. Od niego oczekuje się przewodnictwa”.¹³ Jego obecność w życiu dziecka jest bardzo ważna, w przeciwnym razie rodzina byłaby niepełna.

Zaprezentowana poniżej tabela 2. ukazuje rolę rodziców w chrześcijańskiej rodzinie.

¹¹ W. Półtawska, *By rodzina była Bogiem silna*, Częstochowa 2003, s. 13.

¹² J. L. Klink, *Wierzyć z dziećmi*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1995, s. 15.

¹³ Tamże.

Tabela 2. Prawidłowa rola matki i ojca.

Rola matki	Rola ojca
• Troszczy się o rodzinę, dba o szczęście męża i dzieci. • Uczy wrażliwości, empatii, cierpliwości, samodzielności, wyrażania emocji. • Prowadzenie domu, współtworzenie przyjaznej i szczerzej atmosfery, uczuciowego klimatu. • Jej obecność sprzyja budowaniu poczucia wartości dziecka. • Podtrzymywanie tradycji.	• Wspiera żonę w codziennych obowiązkach, szanuje ją. • Jest obrońcą rodziny i strażnikiem wyznawanych wartości. • Uczy dzieci pracowitości i wytrwałości, jest obiektywny. • Ojciec powinien być konsekwentny, dojrzały i odważny oraz dbać o bezpieczeństwo rodziny, zapewnić stabilność i godne warunki bytowe. • Ukazanie dziecku właściwej drogi w życiu.

Źródło: opracowanie własne

Małżonkowie powinni wzajemnie się uzupełniać i wspierać. Muszą razem wychowywać swoje pociechy dając im porządną przykład. W tym miejscu nabiera znaczenia stwierdzenie: „Kobieta jest sercem rodziny, zaś mężczyzna dba o powiązanie rodziny z resztą społeczeństwa dla wspólnego dobra wszystkich. Zbliżenie rodziny do społeczności to kamień węgielny powołania żonatego mężczyzny, jego misja i domena”.¹⁴

5. Wybór rodziców chrzestnych

Istotną kwestią jest wybór dla nowonarodzonego dziecka rodziców chrzestnych. W dobie współczesności naturalni rodzice często niewłaściwie dobierają chrzestnych, pod względem zajmowanej pozycji społecznej i wysokiego statusu materialnego. Jednak nie to powinno być najważniejsze. Znaczące jest, by były to osoby wierzące i praktykujące, które będą stanowić dla dziecka chrześcijański przykład, a dla rodziców – autentyczne wsparcie w przekazywaniu wiary.

Ważna rola chrzestnych wynika nie tylko z faktu konieczności ich obecności podczas ceremonii chrzcielnej, lecz dalszego istnienia w życiu i wychowaniu religijnym dziecka. Podczas wyboru kandydata na chrzestnego rodzice winni zwrócić uwagę na sposób jego funkcjonowania w społeczeństwie. Dotyczy to przede wszystkim tego:

- czy dana osoba uczęszcza na Msze Święte systematycznie,
- czy znajduje się w formalnym związku (małżeńskim)
- jakie wyznaje wartości.

Rodzice chrzestni są zobligowani do przejęcia obowiązków rodziców naturalnych, w przypadku niemożności spełniania przez nich tego zadania. Powinni służyć pomocą i wsparciem, a także dobrymi radami. Istotne jest, aby ich relacja z dzieckiem opierała się na zainteresowaniu jego osiągnięciami oraz trudnościami. Obecność w ważnych uroczystościach i świątach dotyczących dziecka (Pierwsza Komunia Święta, urodziny, bierzmowanie) jest jednym z priorytetowych zadań rodzica chrzestnego. Jednak świętowanie

¹⁴ E. Willock, *Rola ojca w rodzinie katolickiej*, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2007, s. 99.

ceremonii nie może polegać wyłącznie na obdarzaniu upominkami i pieniędzmi. Trzeba wyjaśnić dziecku, dlaczego przystąpiło do Komunii. Uwaga powinna być skupiona wokół znaczenia danego święta w życiu dziecka i jego rodziny. Podczas spotkania z dzieckiem warto zaznaczyć, iż ważne jest zebranie się całej rodziny przy jednym stole i wspólna rozmowa. Natomiast podczas celebrowania urodzin, można wskazać dziecku, że jest to święto również jego matki, gdyż to ona nosiła je pod swoim sercem i urodziła tego dnia.

W rodzicach chrześniach – strażnikach wiary chrześcijańskiej – dziecko powinno widzieć podporę duchową i przykład religijności. Ważne jest, by ci modlili się w jego intencji i dobrze mu życzyli. Rodzice w wyborze opiekunów kościelnych muszą kierować się ewentualnymi konsekwencjami. Ważne, aby decyzja była bardziej przemyślana niż spontaniczna, bądź przypadkowa. Chrzcielne rodzicielstwo jest wielkim zadaniem, które należy wypełniać nie tylko podając dziecko do chrztu, lecz przez całe życie pokazując świadectwo wiary.

Kolejną ważną kwestią jest wybór imienia dla dziecka. To odpowiedzialna sprawa, wymagająca rozsądnej decyzji, ponieważ imię wiąże się z dzieckiem na całe życie. Nie może być przypadkowe, lecz posiadać pewne znaczenie. Warto pomyśleć o tym, by dziecko miało swojego świętego patrona, który stanie się orędownikiem ważnych spraw.

6. Przykład życia chrześcijańskiego

Misja chrześcijanina między innymi polega na przestrzeganiu Dekalogu i dawaniu świadectwa wiary innym ludziom, a zwłaszcza dzieciom. Są one baczными obserwatorami, więc naśladują zachowania, które widzą.

Chrześcijanin nie tylko modląc się, czytając Pismo Święte i uczęszczając na niedzielne katechezy daje przykład swojej wiary. W życiu codziennym trzeba iść za śladem Chrystusa. Mianowicie – pomagać potrzebującym ludziom. Rodzice wraz z dzieckiem mogą robić zakupy babci bądź starszej sąsiadce. Dziecko uczy się wówczas empatii i współczucia. W szkole rozdawane są skarbonki, do których dzieci przez określony czas zbierają pieniądze np. na misję. Uczy je to miłości bliźniego oraz tego, że pomoc drugiemu człowiekowi jest warta wyrzeczeń i poświęcenia, ponieważ przynosi satysfakcję i wielką radość. Rodzice mogą wskazać dziecku, że trzeba dzielić się z innymi ludźmi. Miłość bliźniego „nie może szukać egoistycznie własnego dobra ani osobistych korzyści. Wyraża się w życzliwości dla innych, w przysparzaniu im autentycznego dobra”.¹⁵ Pomoc koleżeńska jest okazją do czynienia dobrych uczynków. Dziecko bardziej rozumiejące matematykę może tłumaczyć, w jaki sposób rozwiązać zadanie słabszemu koledze.

Rodzice, którzy chodzą na koła różańcowe mogą zabrać na nie swoje dziecko. Natomiast oferując pomoc w założeniu dziecięcego kółka różańcowego przyczyniają się do pogłębiania wiary najmłodszych.

Chrześcijańskie dziecko powinno dbać o środowisko, w którym żyje. Dotyczy to właściwego obchodzenia się z powierzonymi mu rzeczami, a także nie zadawania bólu zwierzętom. Istotne jest, by rodzice nie spełniali wszystkich kaprysów dziecka. Prezentem na urodziny nie powinno być żyjące stworzenie – piesek, rybka. Dziecko szybko może znudzić się zwierzątkiem, które zostanie wówczas bez opieki. Należy uczyć dzieci rzetelności, pracowitości i wytrwałości, aby kończyło rozpoczęte przez siebie zadania.

¹⁵ S. Jasioneck, *Wychowanie moralne*, Wyd. WAM, Kraków 2004, s. 45.

Współcześnie wiele rodzin żyje w ciągłym pośpiechu, pomiędzy codziennymi obowiązkami domowymi a pracą. Często nie wystarcza czasu na wychowanie, które odbywa się po załatwieniu wszystkich spraw. Ludzie chcą zaspokajać swoje potrzeby materialne, lecz nie mogą zapominać o pragnieniach duchowych. Gdy przystępuje się do spowiedzi świętej tylko i wyłącznie podczas najważniejszych świąt, raz lub dwa w ciągu roku nie można mówić tutaj o dawaniu chrześcijańskiego wzoru do naśladowania. Zaniedbując sakramenty człowiek oddala się od Boga. Nie wolno pozwolić, aby dzieci powielały takie zachowanie. Wobec tego, warto zastanowić się nad własnym życiem i zmienić jego funkcjonowanie na lepsze. Do spowiedzi, która przybliży do Boga należy przystępować przynajmniej raz w miesiącu. Później winno pamiętać się o postanowieniu poprawy i niwelowaniu wszelkich złych pokus.

Niedziela dla jednych oznacza dzień odpoczynku, w którym spędza się czas z rodziną i wspólnie wielbi Boga. Dla drugich zaś – o zgrozo! – to dzień niewiele różniący się od pozostałych, z wyjątkiem mechanicznego (wynikającego z rutyny) pójścia do Kościoła, a później robienia zakupów i wykonywania zaległych prac z całego tygodnia. Pierwszy przykład jest godny naśladowania, aczkolwiek drugi nie powinien mieć miejsca w rodzinie. Poprzez szanowanie niedzieli i poświęcanie tego dnia Panu Bogu oddawany jest szczególny wyraz wiary katolickiej. Rodzice w obecności dziecka nie powinni krytykować ludzi duchownych i Kościoła.

W dobie współczesności, wrastającej laicyzacji społeczeństwa, nie można zapominać o symbolice

religijnej. Ważne jest noszenie na szyi świętego wizerunku w postaci medalika, krzyżyka. Nie wolno wstydzić się Chrystusa. Ważne jest, aby rodzice nauczyli dziecko, że należy się przeżegnać przy przydrożnej kapliczce lub krzyżu. W swoich wypowiedziach trzeba odnosić się szacunkiem wobec Imienia Bożego i nie używać Go bez potrzeby. Wspnianiem doświadczeniem będzie wybranie się wraz z całą rodziną na pielgrzymkę pieszą bądź autokarową. Sprzyja to wzmocnieniu wiary i jednoczy grupę. Dziecko nabiera świadomości, że Bóg jest miłosierny i pomaga w życiu człowiekowi.

Rodzice powinni uczyć dziecko kultury przejawianej słowem i zachowaniem. W rozmowach nie może zabraknąć zwrotów grzecznościowych – „proszę, dziękuję, przepraszam”. Stwarzają one bowiem relację opartą na szacunku. Do rodziców należy zwracać się „tato” i „mamo”, a nie po imieniu, jak do koleżanki. Świadczy to o respektowaniu ich autorytetu oraz o dobrym wychowaniu. Zachowaniem kulturalnym będzie ustąpienie miejsca w autobusie osobie w podszłym wieku albo kobiecie w stanie błogosławionym.

Konkludując, warto przytoczyć słowa Jana Zimnego: „wychowując dzieci do głębokiego chrześcijańskiego życia, daje się im samą najlepszą gwarancję szczęśliwej egzystencji na tym świecie i szczęśliwego pobytu na tamtym”.¹⁶ Zatem rodzice powinni nauczyć swoją pociechę umiłowania dobra, a potępienia zła, aby dokonując trafnych wyborów obrała właściwą drogę w życiu. Istotne jest umożliwienie młodemu człowiekowi pogłębiania bliskości z Panem Bogiem. Rodzice mają ogromny wpływ na wychowanie religijne dziecka.

¹⁶ J. Zimny, *Troska o dobre wychowanie – czyli jakie?*, „Pedagogika Katolicka” 2010, nr 7, s. 141.

Bibliografia

- Antas A., Brodacka-Adamowicz E., Dziedziny wychowania, Wyd. AP, Siedlce 2009.
Biesinger A., Jak rozmawiać z dzieckiem o Bogu?, Wyd. WAM, Kraków 1998.
Geddes J. B., Jak uczyć dziecko modlitwy, Wyd. WAM, Kraków 2004.
Homilia Ojca Świętego Jana Pawła II, Zakopane, 7 czerwca 1997 r.
Jasonek S., Wychowanie moralne, Wyd. WAM, Kraków 2004.
Klink J. L., Wierzyć z dziećmi, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1995.
Klusek U., Miłość rodzi miłość, „Wychowawca” 2010, nr 3.
Martini N., Wychowanie jest piękne, Wydawnictwo salezjańskie, Warszawa 1996.
Mazur P., Ku wartościom religijnym, „Wychowawca” 2009, nr 1.
Nadolna B., Wychowanie religijne małego dziecka, Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2011.
Półtawska W., By rodzina była Bogiem silna, Częstochowa 2003.
Willock E., Rola ojca w rodzinie katolickiej, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu, Sandomierz 2007.
Zimny J., Troska o dobre wychowanie – czyli jakie?, „Pedagogika Katolicka” 2010, nr 7.
<http://nowy.tezeusz.pl/blog/202623.html> (dostęp 09.06.2015 r.).

<i>Ewelina Kurowicka – studentka UPH Siedlce, w latach 2011-2014 ukończyła studia licencjackie na kierunku pedagogika na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.</i>
--

